

сусідська карта

PRZED- MIĘSCIE ŚWIDNICKIE

Sąsiedujemy

Сусіди — це програма анімаційних та культурних заходів у житлових масивах Wrocław, якими керує Зона культури Wrocław. Протягом кількох років ми заохочуємо мешканців Клечкова, Брохова, Олбіна та Олавського передмістя знайомитися та будувати добросусідські стосунки. З 2021 року ми також включили Хуби, Ружанку та Гайовіце до наших заходів на подвір'ях. Ми постійно мандруємо закутками районів з міським гідом Шимоном Марашевським, який відіграє головну роль у двох сезонах серіалу під назвою «Розповіді з районів / Orowieści z osiedli». Усі частини можна переглянути на веб-сайті, у Facebook та YouTube Strefa Kultury Wrocław.

У 2021 році ми також запросили мешканців Олавського передмістя, Олбіна, Клечкова, Брохова, Кшенжи, Надоджа, Швідницького передмістя та Грунвальдської площі до спільного створення з нами сусідських карт цих районів. Ніхто не знає стільки місцевих історій, як сусіди та сусідки, тому протягом кількох місяців ми збирали різноманітні історії про найцікавіші, найкрасивіші, а також найдивніші місця. Завдяки нашій спільній зусиллям тепер ви можете подивитися на 8 районів Wrocław очима їх мешканців – почути спогади та сучасні історії, а також відкрити простори, яких більше немає.

Візьміть карту в руки і йдіть маршрутом своїх сусідів і сусідок! Пам'ятайте, що кожна карта доступна трьома мовами: польською, англійською та українською.

Бажаємо вдалих мандрівок оседляти!

PRZED- MIĘSCIE ŚWIDNICKIE сусідська карта

Свідницьке передмістя, раніше Schweidnitzer Vorstadt, завдячує своїй назві своєму розташуванню перед колишньою Свідницькою брамою, яка знаходилась у міських мурах на шляху від вроцлавського Ринку до Швідниці. Раніше в цьому районі були численні сади, а також приватні відпочинкові ділянки.

У зв'язку з розширенням казарм, суду та Верхньосілезької залізниці район був серйозно перебудований в середині XIX ст. Саме тоді зникли сади, а замість них з'явилися кам'яниці, сквери, набережні та обсажені деревами вулиці.

Разом з містобудівною забудовою району з'явився новий вид розваги – кінотеатр. У Швідницькому передмісті працював довоєнний кінотеатр «Капітолій» (сьогодні однойменний кінотеатр) та післявоєнний кінотеатр «Варшава» (нині Нижньосілезький кіноцентр / Dolnośląskie Centrum Filmowe).

Колишні жителі цієї частини міста взимку любили кататися на ковзанах по замерзлому рову. Поруч можна було орендувати відповідне спорядження, а за вхід потрібно було заплатити. У 1930 році там проводився навіть чемпіонат Німеччини з фігурного катання.

Після 1945 року район знову перебували. Навколо площі Костюшка створено нову житлову забудову в стилі соцреалізму – KDM, або «Житловий район Костюшка». На жаль, до наших днів не збереглися дві надзвичайно красиві будівлі – нова синагога, яка була спалена під час Кришталеної ночі 1938 року, та Сілезький музей образотворчого мистецтва, пошкоджений під час Фестунг Бреслау та остаточно зруйнований за часів Польської Народної Республіки.

Частина візуальних матеріалів походить із колекції Національного Цифрового Архіву

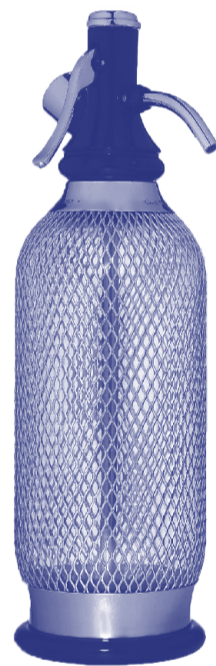
1

Там був **вхід у тунель**. Стояла одна з вез. Мій тренер, на два роки старший, все ще ними користувався – наприклад, від вулиці Зелінського / ul. Zielińskiego до вулиці Гварни / ul. Gwarna. У цих тунелях були людські останки, засипані кісткі. Дідусь сварився на мене, щоб я не брав ліхтарик, бо тоді не було батарейок, але я брав і ходив туди. Був схожий, ніби – після війни, офіційно незахищений вхід у підземелля на вулиці Свободній / ul. Swobodnej. **Paweł**

2

На цих **кортах** зробила свої перші кроки тенісистка Івона Кучинська. Вона деякий час жила по сусідству, але не знаю, скільки. Івона Кучинська – одна з найкращих теністок в історії польського парного розряду. Найуспішніше вона грала в тандемі з Мартіною Навратіловою. **Cyśka**

3

На розі стояв **сатуратор**. Його власник старший чоловік – пан Антош. Він зробив з нього місце зустрічі – сидів там до світанку. Це було не лише прибутковим заняттям, бо він сидів там і вночі. З третього класу середньої школи до першого курсу коледжу я був його постійним відвідувачем. Він напував спрагло мандрівника, а іноді навіть годував його. Я приносив йому сигарети, коли він їх потребував. Це був гарний елемент ландшафту району. Пан Антош також врятував саджанець розміром з бур'ян. Тепер це чудовий клен висотою з чотириповерховий будинок. Будучи там, я кожного разу згадую його та наші нічні зустрічі. **Krzysztof**

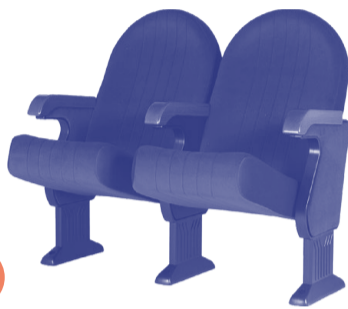
4

Відразу після війни та в 1960-1970-х роках вулиця Гварна / ul. Gwarna була **вулицею повій**. Я про це знаю з розповіді тата. Тоді все більше людей приїжджало до Wrocław. Минуло лише вісім років, як ці «ветеранки» перестали приходити. Вони нікого не пускали на свій район. Тому тут часто виникали сварки. **Cyśka**

5

Там знаходиться найстаріший **швейний цех**, де працює пані Чеша – Чеслава Лаба. Жінка за вісімдесят або навіть ближче до дев'яноста. Вона зробила собі мурал: взуття, kota, собаку. Ця пані навчалася в швейній школі, а згодом навіть викладала там. У дитинстві я часто бувала в неї, тому що вона була другом моєї бабусі. Завдяки їй я знаю, як виготовляють взуття. Заклад існує понад сорок років. **Cyśka**

6

Колишній **кінотеатр «Сілезія / Śląsk»** за адресою вул. Пілсудського / ul. Piłsudskiego (колишня Гартенштрассе / Gartenstrasse, Огородова / Ogrodowa). До війни тут також ставили театральні вистави. Після війни залишився лише один кінозал. Решта були знищені в ході бойових дій. **Lukasz**

7

Скульптура **«Туристичного вузла / Wezeteł podróźniczy»** повинна нагадувати людям про історію переселення мешканців Wrocław. **Lukasz**

8

Колишня **ринкова площа** Зелінського / Zielińskiego, зараз Пасаж Зелінського. З середини 90-х років – це місце, відоме мешканцям, як ринок на Зелінського. Там було понад 200 торгових точок. Напевно, простіше перерахувати ті, речі яких там не можна було купити, ніж згадати наявний асортимент. Постаціональні послуги також мали свої місця – швей, годинники, кравці тощо. У 2013 році торговці переїхали на нове крите місце поблизу, – **Пасаж Зелінський**, а на площі, де знаходився ринок, мають звести будівлю Апеляційного суду. **Lukasz**

9

Колишнє **єврейське кладовище** 1761 року. Єврейський некрополь, історія якого сягає середини XVIII століття. Ще до Кришталеної ночі (1938) його частина була ліквідована з поглядів на арианізацію. Тоді назву площі змінили з Франкенплац на Фонтаненплац. Під час війни тут було збудовано бомбосховище, а за часів Польської Народної Республіки – житлові будинки та спортивні споруди. Від колишнього некрополя залишився лише фрагмент стіни вздовж вул. Гварної / ul. Gwarnej, яка була побудована в 1908 р. У цій місцевості досі можна знайти фрагменти надгробків. **Cyśka**

10

Колишнє Кладовище Христа Спаси, сьогодні, на **площі Чиста / pl. Czysty**. Це був протестантський некрополь, заснований у 1541 році, який на той час знаходився поза міськими мурами. До кінця XVIII століття тут хоронили перше покоління вроцлавських протестантів. Потім їх почали хоронити на цвинтарі в Олавському передмісті / Przedmieściu Oławskim. **Cyśka**

11

Мені подобається це місце – ці околиці. Я часто зустрічалася там зі своєю подругою, найчастіше біля рову. Цей **місток** – для мене є присмаком радості. Проходячи нею, не можна не помітити безліч освітлених павутинок та павуків, яким явно сприяє чи то розташування та структура містку, чи то вологість у повітрі, чи використане скло, чи світло, що притягує комах. **Ivet**

12

Спочатку будівля була, призначена для казарм і кінної артилерії. Лише згодом там розташувалися гренадери. В Інтернеті можна знайти велику колекцію листівок тих часів – тобто періоду до Першої світової війни (з будівлею, військовими частинами). Я говорю про ці листівки, бо там була зображена вулиця, яка не збереглася до наших днів. Сьогодні там знаходиться **Прокуратура**, а будівлю відремонтували. Збереглися деталі. На центральній частині будівлі є військова символіка: військова шапка, прапори, шолом голптів, бойова сокира. Таким чином можна зрозуміти, що ця будівля мала військове призначення. Схоже, кольори, використані при ремонті будівлі, базувалися на історичних. Після Другої світової війни тут був гуртожиток Wrocławського технологічного університету. Однак я не пам'ятаю, чи це було єдине призначення цього об'єкту за часів Польської Народної Республіки. **Zygfryd**

13

Прекрасна **історична будівля середини XIX століття**. Характерним для неї є те, що вона була побудована на хрестоподібному фундаменті, а в центрі розташовується вежа для охоронців. Це нагадує мені американські фільми, адже там завжди є такі вежі, завдяки яким охоронці, що йдуть по колу, бачать усі коридори. **Zygfryd**

14

Навпроти мого помешкання є цегляна будівля – залишки фабрики. На її західній стороні також є напис – прізвища з німецької фабрики, яка існувала на цьому місці в 1930-х роках. Будівля має довгу історію, оскільки спочатку там існував ще один завод з виробництва машин для різних фабрик розливу. У 30-их роках там з'явилася фабрика, напис якої видно і донині. Вони займалися торгівлею арматури – для водопровідних та газових мереж. Однак на південній стороні будівлі є напис – **«Торговельний центр металевої промисловості»**, що вказує на те, що знаходилось в будівлі після 1945 року. Майже протягом усього періоду Польської Народної Республіки. Наразі тут працює дві студії – танцювальна та музична. Цікаво, що, дивлячись з боку вулиці Тенчової / ul. Tęczowej, можна побачити історію, яку пережила ця будівля. Поруч видно два написи – німецький, який нагадує нам про довоєнні часи Wrocław, а біля нього – напис про історію Wrocław після 1945 року. **Zygfryd**

15

На вулиці Костюшко / ul. Kościuszki, навпроти легендарного палаца, де сьогодні знаходиться пошта, було **одне з улюблених місць Рафала Воячка** у Wrocławі. Так звана «Циганерія» – один з просторів, які поет відвідував регулярно, і з яких він часто виходив через вікно. З іншого боку, є мур, де, на мою думку, відбулася дивовижна інтеграція місцевих п'яниць з Воячком та його друзями. Поділюють, що саме там поет вперше презентував свої вірші. Очевидно, там мав відбутися і його похорон. **Lech**

16

Навіть прогулянка вздовж колії ілюструє історію. Передня частина залізничного **Свободзького вокзалу / Dworca Świebodzkiego**, тобто торговельна частина – а саме у неділю – це щось унікальне. Протягом цілого тижня станція має зовсім інший характер, ніж у неділю, тому що тоді вона стає однією великою ринковою площею. У самому кінці торгують антикваріатом цигани, які розмістили там свої прилавки. Овочі завжди продаються на початку ринку. Одяг – швидше за все всередині ... Праворуч – ближче до вулиці Браніборської / ul. Braniborskiej: побутова техніка, меблі та інше. У свою чергу, стара частина – будівля залізничного вокзалу, повільно стає місцем, де знаходяться кав'ярні та заклади, де можна просто вийти випити пива. **Jola**

17

Саме тут знаходиться ключове для Швідницького передмістя місце. **У парку на вул. Кольєйова / ul. Kolejowej** підросла моя племінниця. Тепер я тут виховую онука – змалку, ще з візочка. Йому зараз 4 роки і він ходить у садочок. Ми чекаємо, коли оновлять парк, щоб повернутися туди знову. Це єдине місце в Швідницькому передмісті, де ми всі можемо зустрітись – молоді та старі. Тут прекрасно! Росте гігантський платан, якому, на мою думку, близько ста років. Це місце, куди вилазять діти, де є чудовий затінок, де відбуваються сусідські зустрічі та сімейні пікніки в тіні дерева. Один з найкращих платанів у цій місцевості. І здоровий! Будемо сподіватися, що ремонт йому не принесе шкоди... **Dorota**

18

Мій маршрут, по якому я гуляю з собакою – сентиментальний. Там **була будка, де продавалось шкільне приладдя**, де я ще маленькою дівчинкою купувала необхідні спорядження до початку навчального року. Сьогодні її вже немає. **Dagmara**

19

У **будівлі на пл. Музеальній / pl. Muzealnej** колись проживав видатний польський режисер Кажімеж Куц разом із своєю тодішньою дружиною Марією Кавчак, актрисою «Театру Каламбур». Збішек Цибульський був закоханий у Марію, і після гучних вечірок приходив зізнаватися їй в коханні, але він завжди помилявся квартирою і стукав сусідці поверхом нижче. **Asia**

PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

сусідська карта

ГАСТРОНОМІЯ

- A** Nocny Targ Tęczowa
Tęczowa 65
- B** HALA - Bistro monko
Tęczowa 83X
- C** Kolejnowa - Nasyp
Kolejnowa
- D** CULTO
pl. Kościuszki 6
- E** FALLA Wrocław
Stawowa 4
- F** Etno Cafe Okraglak
Świdnicka 50
- G** Dobra Karma
Kościuszki 23

- H** Chleboteka
Tęczowa 57
- I** Domek nad Fosą
Podwale 29a
- J** Bar Pierozek Wrocław
Sądowa 7
- K** Azjatycka kuchnia
Sądowa 12
- L** Black Point Cafe
Sądowa 3 i 5
- M** Bar Wiking
Piłsudskiego 14
- N** Bogusławskiego - Nasyp
Bogusławskiego

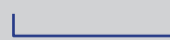
МІСЦЯ ЗУСТРІЧЕЙ

- 1** Teatr Polski - Scena im. J. Grzegorzewskiego
Zapolskiej 3
- 2** DCF Kino
Piłsudskiego 64A
- 3** Teatr Muzyczny Capitol
Piłsudskiego 67
- 4** Rada Osiedla
Piłsudskiego 37
- 5** Miejska Biblioteka Publiczna Filia 55
Zielińskiego 2
- 6** Eklektik Art
Czysta 4

- 7** Vivid Gallery - Galeria Sztuki
pl. Kościuszki 4
- 8** Klub Muzyki i Literatury
pl. Kościuszki 10
- 9** Galeria SiC! BWA Wrocław
pl. Kościuszki 9
- 10** Firlej - Ośrodek Działań Artystycznych
Grabiszewska 56

 зелена територія

 100 m